

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Provincie Overijssel
t.a.v. het secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Stadhuis
Grote Kerkplein 15
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon (038) 498 3067
P.Feldbrugge@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Behandeld door Paul Feldbrugge/Tim Idema
Datum 27 februari 2024
Onderwerp zienswijze ontwerp PPE en Omgevingsverordening

Geachte college van Gedeputeerde Staten,

Met uw brief van 18 januari 2024 heeft u ons geïnformeerd over uw besluiten van 16 januari, waarbij de ontwerpen van het Provinciaal Programma Energiestrategie, de bijbehorende Omgevingseffectrapportage (OER) en van de aanpassing instructieregels in de Omgevingsverordening voor zonnevelden en windenergie zijn vastgesteld. Eenieder is in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen op deze ontwerpen. Van deze gelegenheid maken we middels deze brief gebruik.

We verzoeken u onze ziensbrief ook te beschouwen als een pro forma zienswijze, we willen de gemeenteraad van Zwolle graag de gelegenheid geven haar opvattingen te formuleren.

De positie van de gemeente Zwolle, aanleiding van onze zienswijze, laat zich op hoofdlijnen kenschetsen door een aantal afspraken en ontwikkelingen:

- a. De op 13 september 2021 door de gemeenteraad vastgestelde omgevingsvisie 'Ons Zwolle van Morgen'. In die visie is, op bladzijde 74, uitgewerkt waar we in het buitengebied 'Kansrijke gebieden', 'Beperkt kansrijke gebieden' en 'Uitgesloten gebieden' hebben opgenomen voor zon op land. Ten aanzien van de RES hebben we ingezet op de kansrijke gebieden zoals Tolhuislanden. De provincie heeft destijds daartegen geen zienswijze ingediend op de ontwerp-Omgevingsvisie.
- b. Het bod voor de productie van duurzame energie via wind en zon is in RES-verband West Overijssel vastgesteld, ook door de provincie. Voor Zwolle geldt dat in het RES-bod geen 60% wind als streven is voorzien: de provincie heeft daartegen niet geageerd.
- c. In onze Energiegids is o.a. ons beleid ten aanzien van lokaal eigendom vastgelegd.
- d. We kennen al langer een prima samenwerking met de initiatiefnemers voor grootschalige opwek van wind en zon in het gebied Tolhuislanden. De vergunningsaanvraag voor windmolens en zon-op-veld is in oktober 2023 ingediend. Conform ons coalitieakkoord, hebben we het gebied Haerst als kansrijke locatie

Datum

27 februari 2024

Ons kenmerk

aangemerkt (en geen onderdeel van ons RES-bod), opdat de bewoners zelf processen in gang kunnen zetten. We werken, met de provincie als partner, nauw samen in ZSDZ verband.

d. Gezien de vele opgaves werken we, met u, aan een gebiedsvisie Ten Noorden van de Vecht.

Vanuit deze positie redenerend geven we onze zienswijze aan.

Samengevat betreft deze:

- De gemeente Zwolle heeft een serieus, ambitieus en toch haalbaar Res-bod gedaan. We werken constructief samen met provincie. Het getal van 400 GWh is afgeleid van een te vrije optelsom van de diverse RES-biedingen van de gemeenten in het gebied. We verzoeken u vooralsnog ons bod te respecteren. Eerst is er een betere uitwerking van een streven in GWh noodzakelijk om, in combinatie met lokale beleidswensen zoals lokaal eigendom, ervoor te zorgen dat we als gemeente regie kunnen houden op het aantal windmolens en het voldoende draagvlak van initiatieven in het gebied. We verwachten dat elke gemeente haar bod realiseert. Indien dit, om welke reden dan ook (draagvlak, nieuw provinciaal beleid, etc.), niet haalbaar is kan dit eerst in RES-verband besproken worden.
- We zijn bereid om programmeringsafspraken te maken, passend binnen de gebiedsontwikkeling. We verzoeken u om onduidelijkheden op te heffen.
- Indien u het noodzakelijk acht om een maximale opbrengst te berekenen vanuit het bod van RES West-Overijssel, verzoeken we u dit af te leiden van het afgesproken bod, en niet van de inspanningsverplichting om te komen tot 60% wind en 40% zon.

Provinciaal Programma Energiestrategie

Het PPE heeft als doel de realisatie van de RES-ambitie en het bieden van ruimtelijke afwegingscriteria en kaders voor lokaal eigendom met betrekking tot windinitiatieven. In het PPE is onder andere opgenomen hoe de provincie omgaat met vergunningverlening voor windturbines, het maken van programmeringsafspraken windenergie per gemeente en de vereisten voor lokaal eigendom. Hiervoor zijn in het PPE indieningsvereisten en inhoudelijke criteria opgenomen.

In paragraaf 1.3.1 staat het volgende: 'Door in te zetten op programmeringsafspraken met gemeenten op het vlak van kwantiteit, fasering en ruimtelijke inpassing, werken we aan draagvlak en zorgvuldig ruimtegebruik'.

We vinden het belangrijk om een constructieve bijdrage te leveren aan deze programmeringsafspraken. Daarbij adviseren wij ook om helderheid te geven over de status hiervan en op te nemen wat partijen doen op het moment dat blijkt dat de programmeringsafspraken, om wat voor reden dan ook, niet nagekomen kunnen worden.

In de programmeringsafspraken zouden wij ook graag afspraken willen maken over gemeentelijk beleid. Met het oog hierop zouden wij in het PPE expliciet het aspect 'kwaliteit' benoemd willen zien, met daarbij een verwijzing naar gemeentelijk beleid. Met name vanuit het oogpunt van kwaliteit hebben de verschillende ZSDZ-gemeenten eigen

Datum

27 februari 2024

Ons kenmerk

beleid opgesteld die het afwegingskader vormen voor windinitiatieven. De gemeentelijk opgestelde kaders zijn veelal in samenspraak met inwoners tot stand gekomen. Wij vinden het daarom belangrijk dat deze kaders hun waarde behouden, door deze expliciet te benoemen in het PPE.

Wij hechten grote waarde aan het aspect lokaal eigendom en willen initiatieven aan ons eigen lokale beleid hiervoor kunnen toetsen. Wij zouden de toetsing van initiatieven aan gemeentelijke kaders, als deze er zijn, graag expliciet terugzien in het PPE.

In het PPE wordt ook aangegeven dat de provincie als het bevoegd gezag initiatieven beoordeelt. Het bevoegd gezag kan alleen worden overgedragen als een gemeente de procedure 'aantoonbaar sneller' kan. Wij stellen voor hieraan toe te voegen dat er ruimte bestaat om hier in de programmeringsafspraken van af te wijken, dan wel nadere afspraken over te maken.

Ten slotte willen wij nog opmerken dat gemeente Zwolle binnen het voorkeursgebied ZSDZ valt, maar een deel van de gemeente buiten dit voorkeursgebied valt. Gelet hierop is het van belang dat de programmeringsafspraken niet alleen gemaakt worden voor dit gebied, maar voor het hele grondgebied van de gemeente. Dit uitgangspunt is reeds bevestigd in de bestuurlijke en ambtelijke overleggen die al plaats hebben gevonden in het kader van de programmeringsafspraken.

Instructieregels Omgevingsverordening voor zonnevelden en windenergie

Met de aanpassing van de instructieregel windenergie wordt de aanwijzing van voorkeursgebieden windenergie vastgelegd in de Omgevingsverordening. Buiten de voorkeursgebieden gaat een clustereis gelden van minimaal 4 windturbines, waarop een uitzondering wordt gemaakt voor windturbines op of in de directe nabijheid van bedrijventerreinen.

Verder geeft u aan programmeringsafspraken windenergie te willen maken met gemeenten, waarin een maximum wordt vastgelegd voor de hoeveelheid windenergie dat in een gebied mag worden opgewekt. In het ontwerp van de Omgevingsverordening is bepaald dat een omgevingsplan alleen de oprichting van nieuwe windturbines toe kan staan, als dit past binnen de geldende programmeringsafspraken die tussen gemeenten en provincie zijn gemaakt. Tevens heeft u een voorbereidingsbesluit genomen, op basis waarvan initiatieven niet in behandeling worden genomen, zolang deze programmeringsafspraken niet zijn gemaakt.

Het maken van programmeringsafspraken biedt de gemeenten en de provincie de ruimte om op een goede manier tot door beide partijen gedragen afspraken te komen. Dit proces is inmiddels opgestart en wij hebben vertrouwen in het vervolg en een goede uitkomst voor alle partijen, waarbij ook recht gedaan wordt aan de belangen en verwachtingen van inwoners in zowel het (voorkeursgebied wind) ZSDZ-gebied, als in de resterende clustereis gebieden in Zwolle.

Tevens zijn wij positief over de keuze om een uitzondering te maken voor windturbines in de directe nabijheid van bedrijventerreinen. Hoewel mede afhankelijk van de nieuwe afstandsnormen voor windmolens, blijft realisatie van het RES-bod hierdoor het voorkeursgebied wind ZSDZ haalbaar.

Omdat het proces om te komen tot programmeringsafspraken nog niet is afgerond zien wij ons, ondanks ons vertrouwen in een goed verloop hiervan, toch genooddaakt om een zienswijze in te dienen. Voor wat betreft de instructieregels Omgevingsverordening voor zonnevelden en windenergie willen wij het volgende meegeven:

- Voor het ZSDZ-gebied is een max van 400Gwh vastgesteld. Dit overstijgt het gezamenlijke RES-bod van de ZSDZ-gemeenten. Wij stellen voor deze maximale hoeveelheid windenergie die in het voorkeursgebied ZSDZ opgewekt mag worden bij te stellen naar beneden, waarbij het huidige RES-bod 2030 van de ZSDZ gemeenten vooralsnog leidend is. We blijven ambitieus en zijn bereid om te komen tot een hoger opvolgend RES-bod via de nog te maken programmeringsafspraken. Daarbij willen we de regie houden over de toepassing van lokale beleidswensen zoals lokaal eigendom, en het aantal windmolens en voldoende draagvlak van initiatieven in het gebied.
- Indien u het (toch) noodzakelijk acht om een maximale opbrengst te berekenen vanuit het bod van RES West-Overijssel, verzoeken we u dit af te leiden van het afgesproken bod, en niet van de inspanningsverplichting om te komen tot 60% wind en 40% zon.
- In artikel 4.108c lid 3 is opgenomen dat wanneer de realisatie van een nieuwe windturbine niet past in de programmeringsafspraken, alleen medewerking wordt verleend wanneer hiervoor vooraf door Gedeputeerde Staten is ingestemd. Het is voor ons niet duidelijk hoe deze bepaling te interpreteren. Geldt dit alleen in die gevallen dat de gemeente als bevoegd gezag aangemerkt wordt? Wanneer deze bepaling ook geldt als de provincie zelf bevoegd gezag is, stellen wij voor hieraan toe te voegen dat instemming van burgemeester en wethouders vereist is van de betreffende gemeente.
- In artikel 4.108d (instructieregel erfmolens) zijn bepalingen opgenomen over erfmolens. In lid 1. staat dat molens alleen op agrarische erven geplaatst mogen worden. In ieder buitengebied zijn naast veel agrarische ondernemers ook andere ondernemers en inwoners aanwezig met een grote energievraag, bijvoorbeeld recreatiebedrijven of grote woonerven. Ook op bedrijfsterreinen en sportparken is een groeiende belangstelling voor erfmolens. Wij vragen u dit onderscheid niet te maken. Wij gaan er ook vanuit dat op een perceel ook meerdere erfmolens geplaatst mogen worden, mits aantoonbaar sprake is van een grote eigen energievraag.

Ontwerp Aanpassing Omgevingsverordening Overijssel – instructieregel zonnevelden 2024, artikel 4.106

Ook voor zon hebben we een bod gedaan. Waarbij een groot deel op water ligt en op dak. Een klein deel op veld. Uw redenering dat daarmee genoeg zon op veld is gerealiseerd, en dus sturing op windenergie nodig is, is voor Zwolle niet passend. Ook hier zijn we bereid om programmeringsafspraken te maken binnen RES bod en op basis van de rijkinstructie "Kamerbrief van 26 oktober 2023 Betreffende Aangescherpte voorkeursvolgorde zon". We delen uw ambitie om zuinig te zijn op landbouwgrond, maar achten, om dat doel te bereiken, ongelijke behandeling van bedrijfssectoren niet

Datum 27 februari 2024

Ons kenmerk

houdbaar. Het is ons onduidelijk waarom een groot zonnepark niet mag en vele kleinere wel. Beide gebruiken landbouwgrond. En we begrijpen niet goed waarom slechts één bedrijfssector, landbouwbedrijven, deze kleine zonneparken aan mag leggen en andere bedrijfssectoren (sport, recreatie etc.) niet. Aangezien we, als gemeente, zorg dragen voor een level playing field, en vergunningsverzoeken in behandeling nemen, verzoeken we u uw beleid te heroverwegen.

Tot slot

Het proces om te komen tot programmeringsafspraken loopt gelijktijdig met de terinzagelegging van het ontwerp PPE en de Omgevingsverordening. Omdat het maken van programmeringsafspraken langer zal duren dan de termijn waarbinnen zienswijzen op de ontwerpen kunnen worden ingediend, vinden wij het belangrijk om onze zienswijze formeel kenbaar te maken.

Hoogachtend,

Namens Burgemeester en wethouders van Zwolle

De heer P.H. Snijders, burgemeester

De heer D. Emmer, gemeentesecretaris

